



Article Type: Original

Analysis of the Capacities of Sports Participation in Improving Children's Physical Intelligence: A Data-Based Approach

Alireza Zare*¹ , Parvaneh Shamsipour Dehkordi² , Meysam Beik³ 

1. Department of Physical Education, Farhangian University, Tehran, Iran

2. Associate Professor, Department of Motor Behaviour, Faculty of Sport Sciences, Alzahra University, Tehran, Iran

3. Department of Physical Education, Farhangian University, Tehran, Iran.

Received: 03/06/2025, Revised: 24/07/2025, Accepted: 26/07/2025

* Corresponding Author: AliReza Zare, Email: zare.a@cfu.ac.ir

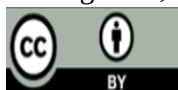
How to Cite: Zare, A., Shamsipour Dehkordi, P. Beik, M. (2026). Analyzing the Potential of Sports Participation in Improving Children's Physical Intelligence: A Data-Based Approach. *Sport Psychology Studies*, 15(57), 32-49. In Persian

Extended Abstract

Background and Purpose

Bodily intelligence is a primary source of learning for many children. Children with higher levels of this intelligence often prefer to learn through touch, movement, role-playing, and physical interaction with the environment. These children may perform less well in traditional educational formats that are primarily based on reading, writing, and memorization, while they perform better in open and dynamic environments such as physical education classes, playgrounds, or sports practices (Morales, 2024). Bodily-kinesthetic intelligence is a key dimension of human development that is related to a person's ability to use their body to express thoughts, feelings, and solve problems. This type of intelligence, which has a prominent place in Howard Gardner's theory of multiple intelligences, involves a deep understanding

of the connection between the mind and body, rather than just referring to motor skills. In childhood, this connection is formed instinctively and naturally (Tse, 2021). From the earliest years of life, children explore their bodies through play, movement, imitation, and interaction with their surroundings, and learn how to use them to understand concepts and convey their feelings. However, with changing lifestyles, the spread of technology, and the reduction of opportunities for free play and physical activities in educational environments, the possibility of cultivating this type of intelligence in a desirable way has gradually diminished (Lee, 2022). Physical intelligence is not a purely genetic talent, but an ability that develops in the context of experience, interaction, practice, and motivation. Children who are exposed to environments rich in movement experience more balanced



Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>).

growth, not only in physical dimensions, but in all dimensions of their existence. For this reason, a scientific and empirical understanding of the relationship between sports and physical intelligence can be an important step towards empowering the next generation; a generation that will need intelligence beyond classroom grades to succeed in tomorrow's complex world.

Ultimately, what is necessary is a review of educational, cultural, and training policies in order to promote physical intelligence through sports. Considering sports not as a hobby or secondary activity, but as a primary tool for the all-round development of the child, can create fundamental changes in the educational system. This requires investment in sports facilities, training of expert coaches, designing participatory programs, conscious use of technology, and most importantly, promoting motor literacy in society. If a society wants creative, healthy, social, and thoughtful generations, it must pay attention to the body and movement from childhood as a language of learning, identity, and mind development.

Materials and Methods

The research method of the present study was qualitative research with a grounded theory approach based on the theoretical method derived from data in a systematic manner according to Strauss and Corbin (1990). The statistical population of the study (for interviews) included all physical education teachers at the primary level. The main criteria for selecting individuals included having at least five years of professional experience teaching physical education to children at the primary level, having a university degree in disciplines related to physical education or sports sciences, and direct involvement in the planning, implementation, or evaluation processes of physical and sports activities in primary schools. Also, familiarity with the concepts of children's motor, psychological, and social development, access to the educational

environment, and tangible experience in facing challenges such as lack of facilities, weakness in the planning structure, and individual differences among children were other criteria for selecting participants. In addition, the willingness to actively participate in interviews and the ability to clearly convey professional experiences and insights were also considered necessary conditions. The sample was selected using snowball sampling. Therefore, a sufficient number of statistical samples (reaching theoretical saturation in extracting concepts) were sampled using a judgmental method (18 people).

The extraction of findings involved an inductive approach (part to whole) based on exploratory interviews and a systematic library study to complete it. The validity of this section was based on the individual competence of the interviewed sample, the content validity of the interview framework, and the level of agreement of the coding reviewers (2 expert researchers in sports management: 0.72). The interviews were conducted based on a previously designed analytical framework. In the interview section, internal validity was increased by providing feedback to the interviewees and placing them in the research path in a way that did not affect their responses. In addition, after each interview, the model obtained up to that point was presented and if the interviewee had any points regarding the model, it was discussed. This was done after the interview was conducted to ensure that the interview was free from any preconceptions or biases. Since the reliability component refers to the extent to which the research findings can be repeated, and in qualitative studies, the researcher interprets the subject under study. Data collection continued until the researcher was sure that continuing the work would not add anything new to their knowledge. After conducting 18 interviews over a period of six months, data

analysis showed that new data was not added to the previous data because a high percentage of the data extracted from the last interviews was repetitive. Therefore, the interviews were terminated when theoretical saturation was reached. Qualitative researchers use the terms acceptability, transferability, and confirmability instead of the terms validity and reliability. The validity of the library study transcript and interview instrument was first assessed using experts' opinions. Then, it was examined through the validity methods of coding and reviewer agreement.

Three coding stages were used to categorize the identified components. Coding was done using previous studies and expert opinions. The research model was also drawn up based on the identified relationships as a systematic data framework. Simultaneously with data collection, their analysis began in three coding stages. After the codes were extracted, they were categorized; continuous comparison reveals the differences and similarities between these codes; categories are separated or merged to form a theory in the process. Existing sources and texts are also used in the process of completing the theory. A three-stage coding method was used for the conceptual framing of the extracted components, which is: Coding includes two main stages: open coding (axial), selective coding (selective), and theoretical coding (thematic). In open coding, the data are broken down. Then, they are conceptually grouped and their categories and characteristics are generated. In this coding phase, free data collection continues until the effects of the focal category are identified. The selective coding diagram also means limiting coding to those variables that are related to the focal variable; in other words, when the focal category is mapped, selective coding begins and interviews are coded towards the focal variable. These hypotheses work together in a theory and describe the

main concerns of the participants. Finally, when the different categories are related to each other and the focal variable, the product of grounded theory is formed and resembles a theory (model).

Findings

In this study, four categories of individual and personality characteristics of the child, environmental and social characteristics, coaching characteristics, and cultural characteristics were considered as causal conditions; economic factors, environmental factors, legal factors, educational factors, main contextual factors, sports education factors, and parental supervision were considered as intervening categories. Considering the set of concepts extracted from the analysis of interviews and final codes, the researcher named the subcategory of the strategy section: educational and training strategies for developing children's physical intelligence. The last section of the model of sports participation capacities in promoting children's physical intelligence includes physical and motor outcomes, psychological outcomes, social outcomes, and educational and academic outcomes.

Conclusion

Overall, this study emphasizes the importance of a systemic approach to identifying and developing children's talents. Accordingly, it is suggested that policymakers and planners in the fields of sports, education, and culture adopt an integrated approach to provide the necessary conditions for discovering and developing children's talents in a fair, scientific, and sustainable context. This can only be achieved if effective interaction is established between families, educational institutions, sports clubs, and government support structures, and if each of these components plays its role with awareness, responsibility, and coordination.

Funding

There was not funding or financial support for the study.

Acknowledgement

The author would like to express sincere gratitude to all those who provided support and encouragement throughout the course of this research. Although no external funding or sponsorship was received, this work was made possible through personal commitment and the valuable insights of colleagues and peers. Their feedback and moral support were instrumental in shaping the final outcome of this study.



نوع مقاله: پژوهشی اصیل

تحلیل ظرفیت‌های مشارکت ورزشی در ارتقای هوش بدنی کودکان: یک رویکرد داده بنیاد

علیرضا زارع *^۱، پروانه شمسی‌پور دهکردی^۲، میثم بیگ^۳

۱. گروه آموزش تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

۲. دانشیار گروه رفتار حرکتی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه الزهراء، تهران ایران.

۳. گروه آموزش تربیت بدنی، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۳/۱۳، تاریخ اصلاح: ۱۴۰۴/۰۵/۰۲، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۰۴

Corresponding Author: AliReza Zare, Email: zare.a@cfu.ac.ir

How to Cite: Zare, A., Shamsipour Dehkordi, P. Beik, M. (2026). Analyzing the Potential of Sports Participation in Improving Children's Physical Intelligence: A Data-Based Approach. *Sport Psychology Studies*, 15(57), 32-49. In Persian

چکیده

هدف: هدف این پژوهش تحلیل ظرفیت‌های مشارکت ورزشی در ارتقای هوش بدنی کودکان: براساس رویکرد داده بنیاد است.

مواد و روش‌ها: این مطالعه با رویکرد موردی کیفی و با مشارکت معلم تربیت بدنی مقطع ابتدایی صورت گرفته است. نمونه‌گیری به روش هدفمند و با استفاده از تکنیک اشباع نظری انجام شد که طی آن، ۱۸ نفر از آگاهی‌دهندگان کلیدی برای شناسایی چارچوب شاخص‌های ظرفیت‌های مشارکت ورزشی در ارتقای هوش بدنی کودکان انتخاب و با آن‌ها مصاحبه شد. ابزار گردآوری داده‌ها شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته (با گروه‌های کانونی) و مطالعه اسناد بوده است. برای تأمین روایی و پایایی پژوهش از روش ارزیابی لینکلن و گوبا استفاده شد. مدل این پژوهش بر اساس الگوی استراوس و کوربین طراحی شده است.

یافته‌ها: در این پژوهش چهار مقوله ویژگی‌های فردی و شخصیتی کودک، ویژگی‌های محیطی و اجتماعی، ویژگی‌های مربیگری و ویژگی‌های فرهنگی به عنوان شرایط علی، عوامل اقتصادی، عوامل محیطی، عوامل قانونی، عوامل تربیتی عوامل اصلی زمینه‌ای، عوامل آموزش ورزشی و نظارت والدین به عنوان مقوله‌های مداخله‌گر در نظر گرفته شده است پژوهشگر با توجه به مجموعه مفاهیمی که از تحلیل مصاحبه‌ها و کدهای نهایی استخراج شده، مقوله فرعی بخش راهبرد راهبردهای آموزشی و تمرینی برای توسعه هوش بدنی کودکان نام‌گذاری کرده است. بخش آخر مدل ظرفیت‌های مشارکت ورزشی در ارتقای هوش بدنی کودکان شامل پیامدهای جسمانی و حرکتی، پیامدهای روانی، پیامدهای اجتماعی و پیامدهای آموزشی و تحصیلی است.

نتیجه‌گیری: یافته‌ها نشان داد مشارکت ورزشی از طریق سازوکارهای پیچیده و چندلایه، نقش اساسی در ارتقای هوش بدنی کودکان ایفا می‌کند. این فرایند تحت تأثیر شرایط علی (ویژگی‌های فردی، محیطی، مربیگری و فرهنگی)، عوامل مداخله‌گر (اقتصادی، محیطی، قانونی، تربیتی، آموزشی، ورزشی و نظارت والدین) و راهبردهای آموزشی و تمرینی قرار دارد و به پیامدهای جسمانی، روانی، اجتماعی و آموزشی منجر می‌شود. بنابراین، ارتقای هوش بدنی کودکان نیازمند رویکردی نظام‌مند و یکپارچه با همکاری خانواده‌ها، نهادهای آموزشی، باشگاه‌های ورزشی و ساختارهای حمایتی دولتی است. توجه به هوش بدنی از دوران کودکی می‌تواند نسل‌هایی خلاق، سالم، اجتماعی و متفکر پرورش دهد.

کلیدواژه‌ها: هوش بدنی، کودکان، مشارکت ورزشی، داده بنیاد.



مقدمه

در عصر حاضر، با پیچیده‌تر شدن فرایندهای یادگیری و شناختی، توجه به تنوع هوش‌های انسانی به‌عنوان مبنایی برای طراحی نظام‌های آموزشی فراگیر اهمیت یافته است (جینگ^۱، ۲۰۲۳).

نظریه هوش‌های چندگانه هوارد گاردنر چارچوبی تحول‌گرا در شناخت و تحلیل توانمندی‌های فردی ارائه می‌دهد که هوش بدنی-جنبشی یکی از ابعاد کلیدی آن به‌شمار می‌آید. این نوع هوش به توانایی فرد در کنترل هماهنگ و هدفمند حرکات بدن برای بیان مفاهیم، حل مسئله و تعامل مؤثر با محیط اطلاق می‌شود. ورزش، به‌عنوان فعالیتی مستمر و هدفمند که نیازمند هماهنگی پیچیده بین سیستم‌های عصبی و عضلانی است، بستری طبیعی برای رشد و تقویت هوش بدنی-جنبشی فراهم می‌کند. از طریق تکرار حرکات، تمرین‌های هدفمند و مواجهه با چالش‌های فیزیکی و محیطی، ورزش نه تنها مهارت‌های حرکتی را بهبود می‌بخشد بلکه به افزایش آگاهی بدنی و تقویت حافظه حرکتی نیز کمک می‌کند. به این ترتیب، ورزش فرآیندی پویا ایجاد می‌کند که در آن فرد با به‌کارگیری و بهبود توانمندی‌های حرکتی خود، به رشد همه‌جانبه هوش بدنی-جنبشی دست می‌یابد (رئال^۲، ۲۰۲۲).

در سال‌های اخیر، مدل‌های نوینی مانند «هوش حرکتی» به توسعه و تعمیق مفهوم هوش بدنی-جنبشی گاردنر کمک کرده‌اند. این مدل‌ها علاوه بر مهارت‌های فیزیکی، بر جنبه‌های شناختی مرتبط با حرکت از جمله برنامه‌ریزی حرکتی، یادگیری مهارت‌های جدید و تطبیق واکنش‌ها به شرایط متغیر محیطی تأکید دارند. تحقیقات نشان داده‌اند که هوش حرکتی شامل توانایی‌های پیچیده شناختی مانند پیش‌بینی حرکت، تصمیم‌گیری سریع و مدیریت استرس در حین انجام فعالیت‌های بدنی است، که همه این‌ها در قالب ورزش به‌طور همزمان تقویت می‌شوند (گو^۳ و همکاران، ۲۰۱۰). بنابراین، ورزش نه تنها به بهبود عملکرد جسمانی کمک

می‌کند بلکه موجب ارتقاء ظرفیت‌های شناختی مرتبط با حرکت نیز می‌شود. این تعامل میان ابعاد فیزیکی و شناختی هوش بدنی-جنبشی، ضرورت توجه بیشتر به جایگاه ورزش در نظام‌های آموزشی و تربیتی را آشکار می‌سازد (ساراجو^۴، ۲۰۲۳).

همچنین دوران کودکی، مرحله‌ای بنیادین در رشد ساختارهای شناختی، هیجانی و حرکتی انسان به‌شمار می‌رود. پژوهش‌های علوم اعصاب و روان‌شناسی رشد نشان می‌دهند که حرکت و تجربه‌های بدنی فعال، در شکل‌گیری مسیرهای عصبی، توسعه توانمندی‌های ذهنی، افزایش تمرکز، تقویت حافظه کاری و بهبود خودتنظیمی هیجانی نقش بسزایی ایفا می‌کنند (فارسی، ۲۰۲۵). از این منظر، فعالیت بدنی نه صرفاً نیازی فیزیولوژیک، بلکه محرکی شناختی و ابزاری تربیتی است که از طریق آن، ذهن کودک معنا می‌سازد، تجربه می‌کند و رشد می‌یابد (شیان، ۲۰۲۵).

در سال‌های اخیر، با تغییر سبک زندگی شهری، محدود شدن فرصت‌های بازی آزاد، گسترش وابستگی به ابزارهای دیجیتال و فشارهای آموزشی زودهنگام، کودکان از تجربه‌های حرکتی پویا محروم شده‌اند (نیازی، ۲۰۲۲). این تحول، نه تنها باعث کاهش سطح فعالیت بدنی در میان کودکان شده، بلکه ظرفیت آن‌ها در بهره‌گیری از هوش بدنی نیز به‌شکل قابل‌توجهی تضعیف گردیده است (طاهری، ۲۰۲۴). در چنین شرایطی، مشارکت ورزشی ساختارمند می‌تواند به‌عنوان بستری جایگزین برای توسعه این بعد مغفول‌مانده از هوش عمل کند (حاتمی، ۲۰۲۴).

ورزش، به‌ویژه در سال‌های ابتدایی زندگی، فرصتی منحصر به فرد برای رشد همزمان مهارت‌های حرکتی، اجتماعی و شناختی فراهم می‌آورد. کودک از طریق شرکت در فعالیت‌های ورزشی، نه تنها به تمرین مهارت‌های بدنی مانند تعادل، هماهنگی و برنامه‌ریزی حرکتی می‌پردازد، بلکه درگیر فرآیندهایی همچون حل مسئله، تصمیم‌گیری، تعامل با

¹ Jing² Real³ Guo⁴ Saracho

دیگران و مدیریت هیجانات نیز می‌شود (قاهری، ۲۰۲۳). این ویژگی، مشارکت ورزشی را به ابزاری مؤثر برای تقویت هوش بدنی-جنبشی و ارتقای ظرفیت‌های یادگیری غیرمستقیم در کودکان تبدیل می‌کند (امین زاده، ۲۰۲۳). کوپ^۱ (۲۰۲۵) به‌عنوان یکی از ابعاد هوش چندگانه مطرح شد، در سال‌های اخیر به موضوعی کلیدی در برنامه‌ریزی‌های آموزشی ورزشی کودکان تبدیل شده است. بر این اساس، کودکانی که درک و کنترل بدنی بالاتری دارند، از ظرفیت بیشتری برای رشد مهارت‌های ورزشی برخوردارند. پژوهش‌های میلوویشویچ^۲ (۲۰۲۴) نشان داده‌اند که نگرش والدین نسبت به ورزش، سبک تربیتی و میزان حمایت روانی از کودک می‌تواند موجب تقویت یا تضعیف انگیزه کودک برای ادامه مسیر ورزشی شود. در فرهنگ‌هایی که ورزش به‌عنوان فعالیتی مکمل تحصیل یا حتی پایین‌تر از آن تلقی می‌شود، معمولاً والدین حمایت لازم از فعالیت بدنی کودک را انجام نمی‌دهند، که این موضوع منجر به کاهش مشارکت کودک در برنامه‌های ورزشی می‌شود. ریس^۳ (۲۰۲۰) نشان دادند که خانواده‌هایی با وضعیت اقتصادی پایین، اغلب با موانعی چون هزینه تجهیزات، رفت‌وآمد، ثبت‌نام در باشگاه‌ها و حضور در رقابت‌ها روبه‌رو هستند که می‌تواند منجر به حذف استعدادها بالقوه از چرخه استعدادیابی شود. همچنین، تفاوت در توزیع زیرساخت‌های ورزشی در مناطق مختلف شهری و روستایی، که در مطالعات بوم‌شناسی ورزشی نیز بدان پرداخته شده، یکی از موانع مهم توسعه ورزش پایه به شمار می‌رود. ویولیت^۴ (۲۰۲۳) در پژوهش خود بر اهمیت چارچوب‌های سیاستی در موفقیت برنامه‌های ملی استعدادیابی تأکید کردند و نشان دادند که

کشورهایی با سیاست‌های منسجم و یکپارچه در حوزه ورزش پایه، عملکرد موفق‌تری در کشف و پرورش استعدادها دارند. پژوهش ساراچو^۵ (2023) نشان می‌دهد که آموزش‌هایی که مبتنی بر نیازهای رشد کودک طراحی شده‌اند، از اثربخشی بیشتری برخوردارند. تمرینات تنوع‌پذیر، بازی‌محور و همراه با بازخورد مثبت، منجر به ارتقای مهارت‌های حرکتی و افزایش علاقه‌مندی کودک به ورزش می‌شود. همچنین، نظارت والدین در صورت آگاهانه و حمایتی بودن، می‌تواند انگیزه کودک را تقویت کرده و در مدیریت تعارض‌های احتمالی بین تحصیل و ورزش مؤثر باشد. لین^۶ (2025) در پژوهش خود نشان دادند که ترکیب تمرینات فیزیکی با حل مسئله و بازی‌های گروهی، می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر رشد شناختی و عملکرد تحصیلی کودکان داشته باشد. سابو^۷ (2021) تأکید کرده‌اند که ورزش منظم در کودکان منجر به تقویت تعادل، قدرت، هماهنگی و سایر مهارت‌های حرکتی می‌شود. همچنین از نظر روانی، اعتمادبه‌نفس، خودپنداره مثبت و کاهش اضطراب از جمله پیامدهایی است که در نتیجه مشارکت ورزشی حاصل می‌شود. پژوهش کانگ^۸ (2024) نیز بر تأثیر ورزش بر بهبود تمرکز، تقویت حافظه و ارتقای عملکرد تحصیلی تأکید دارد. افزون بر این، مهارت‌های اجتماعی مانند کار گروهی، ارتباط مؤثر، مسئولیت‌پذیری و احترام به قوانین، در بستر ورزش به‌خوبی تقویت می‌شوند و کودک را برای نقش‌آفرینی در جامعه آماده می‌سازند. در مجموع، پیشینه پژوهش‌ها نشان می‌دهد که مشارکت ورزشی کودکان تنها ابزاری برای رشد بدنی نیست، بلکه به‌مثابه بستری برای رشد همه‌جانبه در ابعاد شناختی، روانی، اجتماعی و تحصیلی عمل می‌کند. اما بهره‌گیری از این

⁵ Saracho

⁶ Lin

⁷ Szabo

⁸ Kang

¹ Kopp

² Milošević

³ Reece

⁴ Viollet

افراد شامل داشتن حداقل پنج سال سابقه تدریس حرفه‌ای تربیت بدنی به کودکان در مقطع ابتدایی، برخورداری از تحصیلات دانشگاهی در رشته‌های مرتبط با تربیت بدنی، علوم ورزشی و نیز درگیری مستقیم با فرآیندهای برنامه‌ریزی، اجرا یا ارزیابی فعالیت‌های حرکتی و ورزشی در مدارس ابتدایی بود. همچنین، آشنایی با مفاهیم رشد حرکتی، روانی و اجتماعی کودکان، دسترسی به محیط آموزشی و تجربه‌ی ملموس در مواجهه با چالش‌هایی نظیر کمبود امکانات، ضعف در ساختار برنامه‌ریزی و تفاوت‌های فردی در میان کودکان از دیگر ملاک‌های انتخاب مشارکت‌کنندگان بود. افزون بر این، تمایل به مشارکت فعال در مصاحبه‌ها و توانایی انتقال شفاف تجربیات و بینش‌های حرفه‌ای نیز به عنوان یک شرط ضروری در نظر گرفته شد. انتخاب نمونه به روش نمونه‌گیری گلوله برفی انجام شد. از این رو نمونه آماری به تعداد قابل کفایت (رسیدن به اشباع نظری در استخراج مفاهیم) با روش قضاوتی نمونه‌گیری شد (۱۸ نفر).

استخراج یافته‌ها حاضر یک رویکرد استقرایی (جزء به کل) براساس مصاحبه اکتشافی و مطالعه نظامند کتابخانه‌ای برای تکمیل آن بود. روایی این بخش براساس شایستگی فردی نمونه مصاحبه شده، روایی محتوایی چارچوب انجام مصاحبه و میزان توافق مصححان کدگذاری (۲ پژوهشگر خبره مدیریت ورزشی: ۰/۷۲) استخراج مفاهیم صورت گرفت. انجام مصاحبه‌ها براساس چارچوب تحلیلی طراحی شده از قبل صورت گرفت. در بخش مصاحبه، با ارائه بازخورد به مصاحبه‌شوندگان و قراردادن آن‌ها در مسیر پژوهش به‌طوری که بر نحوه پاسخگویی آن‌ها تأثیر نگذارد، به منظور افزایش روایی درونی اقدام شد. ضمناً، پس از انجام هر مصاحبه، الگوی به‌دست آمده تا آن مرحله ارائه می‌شد و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به الگو داشت، مورد بحث قرار می‌داد. این کار پس از انجام مصاحبه انجام می‌شد تا مصاحبه خالی از هر گونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. از آنجایی که مؤلفه پایایی به گستره تکرارپذیری یافته‌های پژوهش اشاره دارد و در انجام مطالعات کیفی پژوهشگر به

ظرفیت‌ها نیازمند طراحی دقیق، سیاست‌گذاری منسجم و هماهنگی میان خانواده، مدرسه، باشگاه و نهادهای دولتی است. بدون چنین انسجامی، استعدادهای ورزشی نه‌تنها شکوفا نمی‌شوند، بلکه با تهدید حذف و فراموشی مواجه خواهند بود. با توجه به اهمیت روزافزون آموزش مبتنی بر تنوع هوش‌ها و نقش کلیدی حرکت در رشد شناختی، عاطفی و اجتماعی کودکان، ضرورت بازنگری در رویکردهای سنتی آموزش و تربیت‌بدنی بیش از پیش احساس می‌شود. در این میان، هوش بدنی - حرکتی، به عنوان یکی از مؤلفه‌های اصلی نظریه هوش‌های چندگانه گاردنر، اغلب در طراحی برنامه‌های درسی و سیاست‌گذاری‌های آموزشی مورد غفلت قرار گرفته است. این در حالی است که شواهد علمی، ارتباط تنگاتنگ بین فعالیت‌های بدنی هدفمند و رشد توانمندی‌های شناختی را نشان می‌دهند.

با وجود اهمیت این موضوع، همچنان شناخت دقیقی از ظرفیت‌های مشارکت ورزشی در تقویت هوش بدنی کودکان در دست نیست و تحقیقات اندکی به بررسی کاربردی این پیوند پرداخته‌اند. از سوی دیگر، اغلب برنامه‌های ورزشی کودکان، صرفاً با اهداف جسمانی یا تفریحی طراحی شده‌اند و کمتر به کارکردهای شناختی و پرورشی ورزش توجه دارند. از این‌رو، پژوهش حاضر با نگاهی تحلیلی و کاربردی در پی آن است که ظرفیت‌های مشارکت ورزشی در ارتقای هوش بدنی کودکان را شناسایی و تبیین کند. نتایج این مطالعه می‌تواند ضمن پر کردن خلأهای علمی موجود، راهگشای بازنگری در سیاست‌های آموزشی، طراحی برنامه‌های تربیت‌بدنی مدرسه‌ای، و ارتقای نگرش خانواده‌ها نسبت به کارکردهای چندبعدی ورزش در دوران کودکی باشد.

روش‌شناسی پژوهش

روش تحقیق مطالعه حاضر از نوع تحقیقات کیفی با رویکرد رویکرد داده بنیاد بر اساس روش نظری برخاسته از داده‌ها به شیوه سیستماتیک که به اشتراوس و کوربن (۱۹۹۰) بود. جامعه آماری پژوهش (جهت مصاحبه) شامل کلیه معلمان ورزش در مقطع ابتدایی پژوهش بود: معیارهای اصلی انتخاب

استفاده قرار می‌گیرند. روش کدگذاری سه مرحله‌ای برای چارچوب‌بندی مفهومی مولفه‌های استخراجی استفاده خواهد شد که عبارتست از: کدگذاری شامل دو مرحله اصلی است: کدگذاری باز (محوری)، کدگذاری انتخابی (گزینشی) و کدگذاری نظری (موضوعی). در کدگذاری باز، داده‌ها شکسته می‌شوند. سپس به لحاظ مفهومی گروه بندی می‌گردند و مقوله‌ها و ویژگیهای آنها تولید می‌شود. در این مرحله از کدگذاری اقدام به گردآوری از داده‌ها تا زمانی ادامه پیدا می‌کند که اثرات مقوله محوری، نمودار کدگذاری انتخابی نیز به معنای محدود کردن کدگذاری به آن دسته از متغیرهایی است که مربوط به متغیر محوری هستند؛ به عبارتی زمانی که مقوله محوری، نمودار شده کدگذاری انتخابی آغاز شده و مصاحبه‌ها در جهت متغیر محوری کدگذاری می‌شوند. این فرضیه‌ها در یک نظریه با هم عمل می‌کنند و دغدغه اصلی مشارکت کنندگان را تشریح می‌کنند. در نهایت زمانی که مقوله‌های مختلف به همدیگر و متغیر محوری مرتبط شدند، محصول نظریه داده بنیاد شکل می‌گیرد و شبیه نظریه (مدل) می‌شود.

یافته‌ها

یافته‌های توصیفی مربوط به نمونه‌های آماری پژوهش حاضر در جدول ۱ به نمایش گذاشته شده است.

جدول ۱: یافته‌های توصیفی پژوهش

Table 1: Descriptive findings of the research

ویژگی‌های جمعیت شناختی	گروه‌ها	فراوانی	درصد
جنسیت	مرد	۹	۵۰
	زن	۹	۵۰
بخش کیفی پژوهش	فوق لیسانس	۸	۴۴.۴۴
	دکتری	۱۰	۵۵.۵۶
مدرک تحصیلی			

گزینشی (انتخاب یک مقوله محوری به عنوان مقوله اصلی و مشخص کردن ارتباط بین هر یک از مقوله‌های محوری) انجام و به عرضه پارادایم منطقی یا تصویر تجسمی از نظریه در حال تکوین پایان یافت.

تفسیر موضوع مورد مطالعه می‌پردازد. کار گردآوری داده‌ها تا زمانی ادامه یافت که پژوهشگر اطمینان حاصل کند که ادامه کار چیز تازه‌ای به دانسته‌های او نمی‌افزاید. پس از انجام ۱۸ مصاحبه در طی دوره شش ماه، تحلیل داده‌ها نشان داد که داده جدید به داده‌های قبلی اضافه نشد؛ زیرا درصد بالایی از داده‌های مستخرج از مصاحبه‌های آخر تکراری بود. بنابراین، با رسیدن به حد اشباع نظری، به مصاحبه‌ها پایان داده شد. پژوهشگران کیفی به جای واژه اعتبار و روایی، از واژه‌های مقبولیت، انتقال‌پذیری و تأییدپذیری استفاده می‌کنند. روایی رونوشت مطالعه کتابخانه‌ای و ابزار مصاحبه ابتدا با استفاده از نظر متخصصان ارزیابی گردید. سپس از طریق روش‌های روایی کدگذاری و توافق مصححان بررسی شد.

جهت تحلیل داده‌ها از سه مرحله کدگذاری برای دسته‌بندی مؤلفه‌های شناسایی شده استفاده گردید. کدگذاری با استفاده از مطالعات قبلی و نظر متخصصان انجام شد. مدل پژوهش نیز براساس روابط شناسایی شده به صورت یک چارچوب داده بنیاد سیستماتیک ترسیم گردید. همزمان با گردآوری داده‌ها، کار تحلیل آن‌ها طی سه مرحله کدگذاری نیز شروع شد. پس از استخراج کدها، آن‌ها طبقه‌بندی می‌شوند؛ مقایسه مداوم، تفاوت‌ها و تشابهات بین این کدها را آشکار می‌کند؛ طبقات جدا و یا ادغام می‌گردند تا نظریه در روند این فرآیند شکل گیرد. منابع و متون موجود نیز در روند تکمیل تئوری مورد

نتایج توصیفی پژوهش نشان داد که مشارکت کنندگان بخش کیفی پژوهش شامل ۵۰٪ مرد و ۵۰٪ زن بودند. داده‌های کیفی پژوهش از طریق فرایند کدگذاری، تحلیل شد. مراحل تحلیل داده‌ها از طریق کدگذاری باز، کدگذاری محوری (مدل پارادایمی استراس و کوربین) و کدگذاری

مفاهیمی که از لا به لای مصاحبه ها و کدهای نهایی استخراج شده، مقوله فرعی را راهبردهای آموزشی و تمرینی برای توسعه هوش بدنی کودکان نامگذاری کرده است. بخش آخر مدل ظرفیت‌های مشارکت ورزشی در ارتقای هوش بدنی کودکان شامل پیامدهای جسمانی و حرکتی، پیامدهای روانی، پیامدهای اجتماعی و پیامدهای آموزشی و تحصیلی است.

در این پژوهش چهار مقوله ویژگی‌های فردی و شخصیتی کودک، ویژگی‌های محیطی و اجتماعی، ویژگی‌های فرهنگی به عنوان شرایط علی، عوامل اقتصادی، عوامل محیطی، عوامل قانونی، عوامل تربیتی عوامل اصلی زمینه ای، عوامل آموزش ورزشی و نظارت والدین به عنوان مقوله های مداخله گر در نظر گرفته شده است پژوهشگر با توجه به مجموعه

جدول ۲: کدهای باز، محوری و انتخابی

مقوله فرعی	مفاهیم اصلی	
ویژگی‌های فردی و شخصیتی کودک	علاقه به فعالیت‌های بدنی، انگیزه درونی برای ورزش، اعتماد به نفس در انجام فعالیت‌های ورزشی، پشتکار و تلاش در مواجهه با چالش‌ها، تحمل استرس و فشار در موقعیت‌های ورزشی، انعطاف‌پذیری ذهنی در یادگیری مهارت‌های جدید حساسیت به بازخوردهای مربیف توانایی یادگیری از اشتباهات خودآگاهی در توانایی‌های بدنی، احساس مسئولیت در انجام تمرینات	
ویژگی‌های محیطی و اجتماعی	حمایت خانواده در مشارکت ورزشی، حضور در گروه‌های ورزشی با اعضای همسن، تأثیر همسالان و دوستان در تشویق به مشارکت در ورزش، دسترسی به امکانات ورزشی، تأثیر مربیان و الگوهای ورزشی در تربیت بدنی، حضور در مسابقات و رقابت‌های ورزشی، حمایت مدرسه در ارائه برنامه‌های ورزشی، ایجاد محیطی رقابتی و حمایتی، دسترسی به منابع آموزشی ورزشی تعامل با مربیان و همتایان در توسعه مهارت‌ها	
ویژگی‌های مربیگری	نوع و کیفیت آموزش‌های ورزشی، سبک‌های مختلف مربیگری (مثلاً مربیگری تحلیلی، مشارکتی)، میزان توجه به توسعه مهارت‌های بدنی و ذهنی کودک، ارائه بازخورد مناسب و سازنده، تنظیم برنامه‌های ورزشی مناسب برای سن و سطح کودکان، استفاده از روش‌های متنوع آموزشی در فعالیت‌های ورزشی، تسهیل یادگیری از طریق بازی‌های آموزشی، توجه به نیازهای جسمانی و روحی کودک، ایجاد شرایط چالش‌برانگیز برای کودکان، ارزیابی و پیگیری پیشرفت کودکان در ورزش	
ویژگی‌های فرهنگی	نگرش اجتماعی به ورزش و فعالیت بدنی، تأثیر رسانه‌ها و تبلیغات ورزشی، وضعیت اجتماعی و اقتصادی خانواده، اهمیت فرهنگ مشارکت در ورزش، محدودیت‌ها یا فرصت‌های فرهنگی برای ورزش، سطح مشارکت اجتماعی در ورزش‌های گروهی، نگرش‌های اجتماعی نسبت به توانایی‌های ورزشی کودکان، تبلیغات و حمایت‌های دولتی از فعالیت‌های ورزشی، تأثیر ورزش در شکل‌گیری هویت اجتماعی کودک، فرهنگ‌های اجتماعی منطقه‌ای و تأثیر آنها بر مشارکت در ورزش	شرایط علی
عوامل اقتصادی	دسترسی به تجهیزات ورزشی، دسترسی به اماکن ورزشی، هزینه‌های مالی ورزش، حمایت‌های مالی دولت، حمایت‌های اقتصادی از باشگاه‌ها و مدارس ورزشی، فرصت‌های اقتصادی برای آموزش ورزشی	
عوامل محیطی	امکانات ورزشی عمومی، فضاهای سبز و بازی، میزان آلودگی محیطی، شرایط فیزیکی خانه و محله، امنیت فیزیکی محیط تأثیر تغییرات اقلیمی، دسترسی به آب و هوای مناسب برای ورزش	
عوامل قانونی	وجود قوانین حمایتی برای ورزش کودکان، سیاست‌های تشویقی دولتی، مقررات ایمنی و بهداشت در ورزش کودکان، حمایت‌های قانونی از مربیان ورزشی، دسترسی به فرصت‌های ورزشی از طریق سیاست‌های اجتماعی، رشد قانون‌گذاری برای ورزش در مدارس، اعطای جوایز و مشوق‌های قانونی برای ورزشکاران کودک	
عوامل تربیتی	برنامه‌های آموزشی ورزشی مدارس، آموزش و پرورش مربیان ورزشی، کارگاه‌های آموزشی برای والدین، آموزش‌های مهارتی در مدارس، توسعه برنامه‌های ورزش کودکان، تشویق به یادگیری مهارت‌های اجتماعی از طریق ورزش، آموزش	زمینه ای

		شیوه‌های صحیح تمرین ورزشی، ارائه مشاوره‌های ورزشی و روان‌شناسی برای کودکان
شرایط مداخله گر	عوامل آموزش ورزشی	رویکردهای آموزشی مبتنی بر نیاز کودک، ارائه تمرینات چالش‌برانگیز و مناسب سن، توانمندی‌های ارتباطی مربی، توسعه مهارت‌های اجتماعی از طریق ورزش، پشتیبانی روانی و عاطفی در ورزش، ارائه بازخورد سازنده و مثبت، استفاده از فناوری‌های آموزشی، انگیزش و پاداش‌دهی به موفقیت‌های کوچک، ایجاد فضای مشارکتی و تیمی، انعطاف‌پذیری در رویکردهای آموزشی
	نظارت والدین	حمایت فعال از ورزش کودک، ایجاد فرصت‌های ورزشی در خانه، مدیریت زمان مناسب برای ورزش، مشارکت والدین در فعالیت‌های ورزشی کودکان، تقویت انگیزه و اعتماد به نفس کودک، نظارت بر پیشرفت کودک در ورزش، آموزش اهمیت ورزش و سلامتی، ایجاد تعادل بین فعالیت‌های ورزشی و دیگر فعالیت‌ها، تقویت روحیه رقابت سالم، حمایت از حقوق کودک در محیط‌های ورزشی
مقوله محوری	عامل محیط حمایتی	وجود امکانات ورزشی مناسب، حمایت اجتماعی از والدین و مربیان، مشارکت در تیم‌های ورزشی، حس امنیت و راحتی در محیط ورزشی، حضور الگوهای موفق ورزشی، وجود قوانین و مقررات حمایتی در ورزش، فضای دوستانه و انگیزشی
	عامل انگیزش و هیجان در ورزش	مشارکت فعال در فعالیت‌های ورزشی، پذیرش هدف‌های بلندمدت ورزشی، تعامل مثبت با رقبای هم‌تیمی‌ها، لذت از فرآیند یادگیری در ورزش، اعتماد به توانمندی‌های خود، حس رقابت و پیروزی در ورزش، کنترل هیجانات و استرس در ورزش
	عامل توانمندی‌های حرکتی	مهارت‌های حرکتی بنیادی، تعادل و هماهنگی، چابکی و سرعت واکنش، قدرت عضلانی و استقامت، انعطاف‌پذیری بدنی، آگاهی از بدن و فضای محیط، رشد و توسعه عضلات کوچک و بزرگ
راهبرد ها	راهبردهای آموزشی و تمرینی برای توسعه هوش بدنی کودکان	تمرینات چندگانه و متنوع، استفاده از بازی‌های حرکتی، فراهم کردن فرصت برای تجربه ورزشی، آموزش تکنیک‌های حرکتی پیشرفته، تمرینات گروهی برای توسعه هماهنگی اجتماعی، برنامه‌های آموزشی مبتنی بر بازی، شبیه‌سازی مسابقات ورزشی، آموزش مهارت‌های حرکتی به صورت تدریجی، تأکید بر تکرار و تمرین مستمر، ارزیابی مستمر و بازخورد سازنده
پیامد	پیامدهای جسمانی و حرکتی	افزایش قدرت و استقامت بدنی، بهبود هماهنگی دست و چشم، افزایش سطح چابکی، تقویت سیستم قلبی و عروقی، افزایش انعطاف‌پذیری بدنی، کاهش خطرات بیماری‌های مزمن، ارتقای عملکرد سیستم عصبی عضلانی، افزایش مهارت‌های حرکتی پیچیده بهبود تعادل و ثبات
	پیامدهای روانی	تقویت اعتماد به نفس، کاهش استرس و اضطراب، بهبود روحیه و خلق و خو، تقویت مقاومت روانی، پیشگیری از افسردگی، افزایش تمرکز و توجه، تقویت احساس رضایت و خوشحالی، تقویت مهارت‌های حل مسئله، کاهش پرخاشگری، افزایش توانایی در مدیریت هیجانات
	پیامدهای اجتماعی	تقویت مهارت‌های همکاری و تیمی، ایجاد دوستی‌ها و روابط مثبت، تقویت احترام به قوانین و مقررات، بهبود توانایی‌های ارتباطی، آشنایی با فرهنگ رقابت سالم، افزایش مسئولیت‌پذیری فردی، تقویت روحیه اجتماعی و مشارکت در جامعه، یادگیری مدیریت تعارضات، ارتقای حس تعلق به گروه، آموزش رفتارهای اخلاقی و احترام به دیگران
	پیامدهای آموزشی و تحصیلی	بهبود یادگیری و توانمندی‌های شناختی، تقویت نظم و انضباط فردی، افزایش انگیزه برای موفقیت در تحصیل، ایجاد احساس موفقیت و پیشرفت در زندگی، تقویت مهارت‌های مدیریت زمان، تقویت توانایی‌های تفکر استراتژیک، تقویت مهارت‌های تصمیم‌گیری، توسعه مهارت‌های خودآگاهی و خودتنظیمی، تقویت انگیزه برای شرکت در فعالیت‌های فکری و ورزشی، افزایش اعتماد به محیط آموزشی

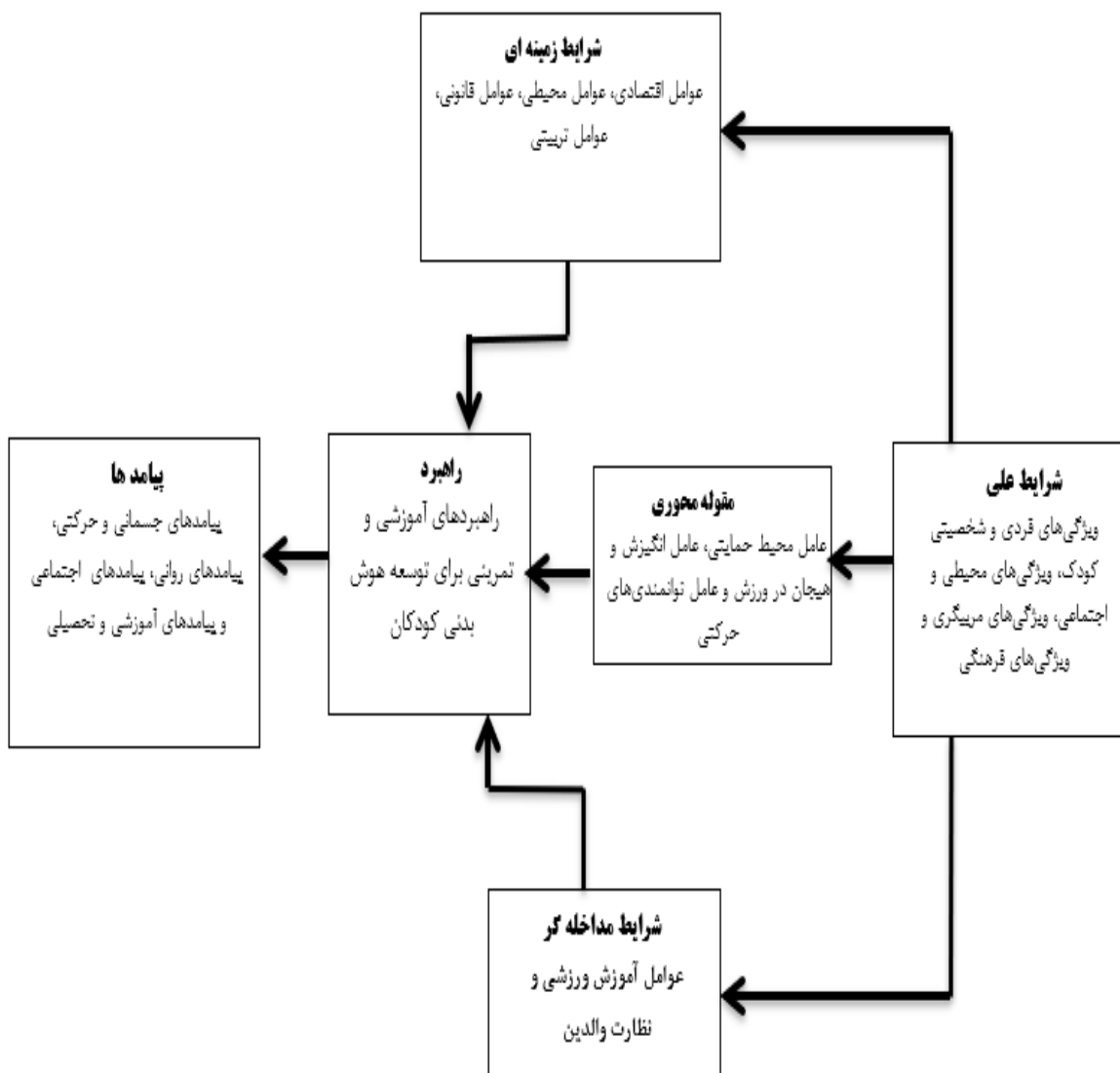
کدگذاری انتخابی

می‌بخشد و مقوله‌هایی را که نیاز به بست و توسعه بیشتری

کدگذاری انتخابی نتایج گام‌های قبلی کدگذاری را به کار برده، مقوله‌های اصلی را انتخاب می‌کند، آن را به شکل نظام مند به سایر مقوله‌ها ارتباط می‌دهد، ارتباطات را اعتبار

دارند را توسعه می‌دهد (استراوس و کوربین، ۱۹۹۸). مدل پارادایمی این پژوهش بر اساس الگوی پارادایمی استراوس و

کوربین طراحی شد. مدل پارادایمی پژوهش به شرح شکل ۱ نشان داده شده است.



شکل ۱: مدل پارادایمی پژوهش

بحث و نتیجه‌گیری

در این پژوهش، چهار مقوله «ویژگی‌های فردی و شخصیتی کودک»، «ویژگی‌های محیطی و اجتماعی»، «ویژگی‌های مربیگری» و «ویژگی‌های فرهنگی» به عنوان شرایط علی در فرآیند شناسایی و پرورش استعدادها و ورزشی کودکان شناسایی شدند. این یافته‌ها با نتایج مطالعات پیشین هم‌راستا هستند. برای مثال، مطالعات متعددی از جمله پژوهش‌های رئال (۲۰۲۲) و کوسومانینگروم^۱ (۲۰۲۲) بر اهمیت ترکیب ویژگی‌های فردی و زمینه‌های محیطی در موفقیت ورزشی تأکید کرده‌اند. همچنین، یافته‌های پژوهش حاضر مبنی بر نقش مؤثر مربی در هدایت استعداد کودک، با نتایج پژوهشات آمودو (۲۰۱۹) هم‌خوانی دارد که مربی را به‌عنوان یکی از کلیدی‌ترین عوامل در توسعه مسیرهای موفقیت ورزشکاران شناسایی کرده‌اند.

از سوی دیگر، توجه به مؤلفه‌های فرهنگی که در این پژوهش به عنوان یکی از شرایط علی برجسته شده‌اند، وجه تمایز مهمی با برخی پژوهش‌های غربی دارد که عمدتاً تأکید کمتری بر نقش زمینه‌های فرهنگی بومی داشته‌اند. در بافت فرهنگی ایران، ارزش‌ها و نگرش‌های خانواده و جامعه نسبت به ورزش، می‌توانند نقش تسهیل‌کننده یا بازدارنده‌ای در مسیر شکوفایی استعداد کودک ایفا کنند. این نکته در پژوهش‌هایی که در کشورهای آسیایی صورت گرفته، مانند پژوهشات ریس و همکاران (۲۰۲۲) نیز مورد توجه قرار گرفته است.

تبیین این یافته‌ها نشان می‌دهد که شناسایی و پرورش استعداد ورزشی یک فرآیند چندبعدی است که نمی‌توان آن را صرفاً به توانایی‌های ذاتی کودک تقلیل داد، بلکه این فرآیند در تعامل پیچیده‌ای با عوامل اجتماعی، مربیگری و فرهنگی شکل می‌گیرد. از این رو، لازم است سیاست‌گذاران ورزشی، مربیان و والدین با دیدی جامع‌تر به این فرآیند نگاه کنند. بر اساس این یافته‌ها، پیشنهاد می‌شود برنامه‌ریزی برای کشف و پرورش استعدادها و ورزشی در ایران به گونه‌ای

انجام شود که تمامی این عوامل به‌طور یکپارچه در نظر گرفته شوند. به‌ویژه، طراحی دوره‌های آموزشی برای مربیان با رویکرد روان‌شناختی، اجتماعی و فرهنگی، و همچنین آگاه‌سازی خانواده‌ها در مورد نقش حمایتی آن‌ها می‌تواند به توسعه اثربخش‌تر استعدادهای ورزشی کودکان کمک کند. علاوه‌براین، بومی‌سازی الگوهای استعدادیابی با توجه به ویژگی‌های فرهنگی و اجتماعی کشور، گامی ضروری در جهت اثربخشی برنامه‌های استعدادیابی محسوب می‌شود.

در این پژوهش، «عوامل اقتصادی»، «عوامل محیطی»، «عوامل قانونی» و «عوامل تربیتی» به‌عنوان عوامل زمینه‌ای مؤثر در فرآیند استعدادیابی و پرورش استعدادهای ورزشی کودکان شناسایی شدند. این یافته‌ها با بسیاری از پژوهش‌های پیشین هم‌راستا بوده و در عین حال، دارای ابعاد خاصی در بافت فرهنگی و اجتماعی ایران هستند. برای نمونه، پژوهشات زهل^۲ (۲۰۲۳) نشان داده‌اند که وضعیت اقتصادی خانواده‌ها به‌طور مستقیم بر فرصت‌های ورزشی کودکان تأثیرگذار است؛ کودکان خانواده‌های با درآمد پایین، اغلب دسترسی محدودتری به امکانات ورزشی، تجهیزات و آموزش حرفه‌ای دارند. یافته پژوهش حاضر نیز این موضوع را تأیید می‌کند و نشان می‌دهد که عدم توازن اقتصادی، یک مانع ساختاری در مسیر رشد استعدادهای ورزشی محسوب می‌شود.

همچنین، «عوامل محیطی» نظیر زیرساخت‌های ورزشی، دسترسی به باشگاه‌ها و امکانات مناسب در مناطق مختلف جغرافیایی، در پژوهش‌های متعددی مورد توجه قرار گرفته‌اند. برای مثال، پژوهش گو^۳ و همکاران (۲۰۱۰) نشان می‌دهد که تراکم امکانات ورزشی در مناطق شهری نسبت به مناطق روستایی، نقش تعیین‌کننده‌ای در امکان شناسایی و رشد استعدادها دارد. یافته‌های پژوهش حاضر نیز بر همین موضوع تأکید دارد و نشان می‌دهد که تفاوت‌های جغرافیایی و

² Zehl

³ Guo

¹ Kusumaningrum

زمینه‌ای پایدار برای شکوفایی استعداد‌های ورزشی فراهم خواهد آورد.

در این پژوهش، «عوامل آموزش ورزشی» و «نظارت والدین» به‌عنوان مقوله‌های مداخله‌گر شناسایی شدند که در تعامل با شرایط علی و زمینه‌ای، می‌توانند نقش تسهیل‌کننده یا بازدارنده در مسیر شناسایی و پرورش استعداد‌های ورزشی کودکان ایفا کنند. یافته‌ها نشان می‌دهند که کیفیت و ساختار نظام آموزش ورزشی، به‌ویژه در سنین پایه، تأثیر مستقیمی بر رشد مهارت‌ها و گرایش‌های ورزشی کودکان دارد. این موضوع با نتایج پژوهش‌هایی همچون مطالعه میلوسویچ و همکاران (۲۰۲۴) هم‌راستا است که بر اهمیت برنامه‌های آموزشی منسجم، متناسب با ویژگی‌های سنی و روانی کودکان تأکید دارند.

از سوی دیگر، «نظارت والدین» به‌عنوان یک عامل مداخله‌گر اجتماعی و روان‌شناختی، نقشی دوگانه ایفا می‌کند. یافته‌های پژوهش حاضر حاکی از آن است که حمایت و نظارت آگاهانه والدین می‌تواند به تقویت انگیزه کودک، پایداری در مسیر ورزش و مدیریت تعارض‌های احتمالی بین فعالیت ورزشی و سایر وظایف کودک منجر شود. این یافته با مطالعاتی مانند پژوهش دانینی^۲ (۲۰۱۷) مطابقت دارد که در آن نشان داده شده است سطح درگیری و حمایت والدین نقش تعیین‌کننده‌ای در تداوم مشارکت ورزشی کودکان دارد. در مقابل، نظارت بیش از حد یا فشار روانی والدین نیز می‌تواند آثار منفی داشته باشد که در برخی مطالعات غربی به‌عنوان پدیده «مداخله مضر والدین» شناخته شده است.

تبیین این یافته‌ها نشان می‌دهد که آموزش ورزشی و نحوه نظارت والدین نه تنها بر یادگیری و توسعه مهارت‌ها اثرگذارند، بلکه در شکل‌گیری نگرش‌های پایدار نسبت به ورزش و موفقیت در مسیر استعدادیابی نقش کلیدی دارند. به‌ویژه در زمینه‌هایی که ضعف در سیاست‌های حمایتی یا کمبود منابع وجود دارد، مداخلات مثبت والدین و کیفیت آموزش ورزشی می‌توانند نقش جبرانی ایفا کنند.

نابرابری در توزیع منابع، می‌تواند فرصت‌های استعدادیابی را محدود سازد.

از سوی دیگر، «عوامل قانونی» نیز به‌عنوان یکی از عناصر مغفول‌مانده در برخی پژوهش‌های پیشین، در این پژوهش برجسته شده‌اند. وجود سیاست‌های حمایتی یا عدم وجود آن‌ها در سطوح ملی و منطقه‌ای می‌تواند نقش بسزایی در نظام‌مند شدن فرآیند استعدادیابی ایفا کند. این نکته با یافته‌های مطالعاتی همچون پژوهش حسن و همکاران (۲۰۲۲) هم‌خوانی دارد که بر نقش سیاست‌گذاری کلان ورزشی در موفقیت یا شکست سیستم‌های استعدادیابی تأکید دارند.

در نهایت، «عوامل تربیتی» که شامل شیوه‌های تربیت خانوادگی، نگرش والدین نسبت به ورزش، و نظام تربیتی مدارس می‌شود، به‌عنوان بستری بنیادین در رشد گرایش‌های ورزشی کودکان شناخته شده‌اند. این یافته با پژوهش‌هایی مانند مطالعه هورن^۱ (۲۰۰۷) هم‌راستا است که نقش سبک تربیتی والدین و تأثیر آن بر مشارکت کودک در فعالیت‌های ورزشی را بررسی کرده‌اند.

تبیین این یافته‌ها نشان می‌دهد که استعدادیابی ورزشی امری وابسته به بسترهای گسترده‌تری است که در بیرون از کنترل مستقیم کودک یا مربی قرار دارند. بدون توجه به این عوامل زمینه‌ای، هرگونه تلاش برای کشف و پرورش استعدادها با موانع ساختاری مواجه خواهد شد. بر این اساس، پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران ورزشی و نظام آموزشی کشور به اصلاح بسترهای قانونی، اقتصادی و تربیتی بپردازند. تدوین سیاست‌های حمایتی برای خانواده‌های کم‌درآمد، توسعه متوازن زیرساخت‌های ورزشی در سراسر کشور، به‌ویژه در مناطق محروم، و گنجاندن برنامه‌های تربیت بدنی هدفمند در مدارس می‌تواند گامی مؤثر در جهت بهبود شرایط زمینه‌ای استعدادیابی ورزشی باشد. همچنین، بازنگری در قوانین مرتبط با ورزش کودکان و تدوین چارچوب‌های حمایتی از حقوق و فرصت‌های برابر برای همه کودکان،

² Danioni

¹ Horn

«پیامدهای آموزشی و تحصیلی» شناسایی شده‌اند. این پیامدها بازتابی از اثربخشی راهبردهای آموزشی و تمرینی بوده و با پژوهش‌های میدانی مختلف قابل مقایسه‌اند. برای نمونه، پیامدهای جسمانی و حرکتی مانند بهبود تعادل، قدرت، هماهنگی و انعطاف‌پذیری، در پژوهش‌های مرتبط با تربیت‌بدنی پایه نیز به‌وضوح تأیید شده‌اند (زابو، ۲۰۲۱). همچنین، تأثیرات روانی همچون افزایش اعتماد به‌نفس، خودکارآمدی و کاهش اضطراب، در مطالعاتی چون پژوهش کوهن (۲۰۲۰) برجسته شده است.

پیامدهای اجتماعی مانند بهبود مهارت‌های ارتباطی، افزایش حس تعلق به گروه، و ارتقای مسئولیت‌پذیری نیز از جمله آثار غیرمستقیم مشارکت ورزشی هستند که در بسیاری از مدل‌های توسعه فردی از طریق ورزش مورد تأکید قرار گرفته‌اند. افزون بر آن، یافته‌های این پژوهش در حوزه پیامدهای آموزشی و تحصیلی، حاکی از آن است که فعالیت بدنی منظم و ساختاریافته می‌تواند به بهبود تمرکز، تقویت حافظه، و ارتقای عملکرد تحصیلی کودکان منجر شود؛ موضوعی که در مطالعات نورمن و همکاران (۲۰۱۸) نیز مورد بررسی قرار گرفته است.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که توسعه هوش بدنی کودکان نیازمند راهبردهای آموزشی و تمرینی هدفمند، ساختاریافته و مبتنی بر تعامل چندبعدی میان عوامل فردی، محیطی، فرهنگی و مربیگری است. عواملی چون ویژگی‌های شخصیتی کودک، شرایط خانوادگی و اجتماعی، کیفیت آموزش، سیاست‌های کلان و نقش مؤثر والدین و مربیان، در شکل‌گیری و پرورش استعدادها و حرکتی نقش حیاتی دارند. نتایج حاکی از آن است که ورزش نه‌فقط در ارتقای توانایی‌های جسمی، بلکه در رشد روانی، اجتماعی و تحصیلی کودکان نیز مؤثر است. از این‌رو، پیشنهاد می‌شود سیاست‌گذاران با نگاهی سیستمی و تلفیقی، برنامه‌هایی طراحی کنند که ضمن ارتقای کیفیت آموزش تربیت‌بدنی، مشارکت خانواده، تجهیز مدارس، و تربیت مربیان آگاه را نیز دربر گیرد و در نهایت با حمایت نظام‌مند دولت، زمینه‌های رشد جامع کودکان

بر این اساس، پیشنهاد می‌شود نظام آموزش ورزشی کشور با تمرکز بر به‌روزرسانی محتوای آموزشی، تربیت مربیان متخصص در رده‌های سنی پایه، و ایجاد پیوند مؤثر میان مدارس، باشگاه‌ها و خانواده‌ها بازطراحی شود. همچنین، تدوین برنامه‌های آموزشی برای والدین با هدف افزایش آگاهی آن‌ها نسبت به نقش حمایتی و شیوه‌های نظارت سازنده، می‌تواند به بهبود فرآیند استعدادیابی کمک کند. برگزاری کارگاه‌های آموزشی، ارائه راهنماهای رفتاری، و مشارکت والدین در فرآیندهای تصمیم‌گیری ورزشی از جمله راهکارهایی است که می‌تواند نقش مداخله‌گر والدین را به سمت حمایت‌گری مؤثر هدایت کند.

در این پژوهش، پژوهشگر با تحلیل عمیق مصاحبه‌ها و کدهای نهایی، به این نتیجه رسیده است که «راهبردهای آموزشی و تمرینی برای توسعه هوش بدنی کودکان» به‌عنوان یک مقوله فرعی و در عین حال راهبردی، نقش محوری در فرآیند استعدادیابی و رشد توانمندی‌های ورزشی کودکان ایفا می‌کند. این مقوله با یافته‌های نظریه‌پردازانی همچون گاردنر (۱۹۹۹) که مفهوم «هوش بدنی-جنبشی» را به‌عنوان یکی از ابعاد هوش چندگانه مطرح کرده، هم‌راستا است. در واقع، مشارکت هدفمند کودکان در برنامه‌های آموزشی و تمرینی متناسب با سن، علاقه و توانایی‌های آنان می‌تواند منجر به تقویت هوش بدنی شده و ظرفیت یادگیری و تعامل بدنی آن‌ها را افزایش دهد.

راهبردهایی که در این پژوهش به آن‌ها اشاره شده، مانند طراحی تمرین‌های متنوع، استفاده از بازی‌های حرکتی، و رویکردهای یادگیری مشارکتی، با نتایج پژوهش‌های نوین در حوزه روان‌شناسی ورزشی و آموزش کودکان هماهنگ است. برای مثال، پژوهش دیموند و همکاران (۲۰۱۷) نشان داده است که تمرینات مبتنی بر حل مسئله، بازی‌های چالشی و فعالیت‌های گروهی می‌توانند توسعه هم‌زمان مهارت‌های حرکتی و شناختی را تسهیل کنند.

در ادامه مدل مفهومی ارائه‌شده در این پژوهش، پیامدهای مشارکت ورزشی در قالب چهار دسته «پیامدهای جسمانی و حرکتی»، «پیامدهای روانی»، «پیامدهای اجتماعی» و

زمان، انرژی و منابع انسانی قابل توجهی بود که ممکن است بر عمق تحلیل‌ها تأثیر گذاشته باشد. همچنین، فقدان داده‌های مقایسه‌ای در مقاطع سنی یا تحصیلی مختلف، امکان تحلیل روندی یا طولی رشد هوش بدنی کودکان را محدود کرده است. با در نظر گرفتن این محدودیت‌ها، پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده از روش‌های ترکیبی و نمونه‌های متنوع‌تری استفاده شود تا جامعیت و اعتبار یافته‌ها افزایش یابد.

فراهم شود. از جمله محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به دلیل ماهیت کیفی پژوهش و استفاده از نمونه‌گیری هدفمند، یافته‌ها بیشتر در جهت تبیین و تعمیق درک از پدیده‌ها هستند و از نظر آماری قابلیت تعمیم ندارند. وابستگی به داده‌های خودگزارشی که از طریق مصاحبه‌ها گردآوری شده‌اند، می‌تواند تحت تأثیر سوگیری‌های ذهنی، حافظه یا نگرش شخصی مشارکت‌کنندگان قرار گیرد و دقت نتایج را تحت‌الشعاع قرار دهد. از سوی دیگر، فرآیند گردآوری و تحلیل داده‌ها در این پژوهش نیازمند صرف

References

1. Amado-Alonso, D., León-del-Barco, B., Mendo-Lázaro, S., Sánchez-Miguel, P. A., & Iglesias Gallego, D. (2019). Emotional intelligence and the practice of organized physical-sport activity in children. *Sustainability*, 11(6), 1615. <https://doi.org/10.3390/su11061615>
2. Aminzadeh, R., pirjamadi, S., mahmoudi, A. and hallaji, M. (2023). The Causes of Hatred of Sports and Overtraining in Students. *Sport Psychology Studies*, 12(45), 71-86 In Persian <https://doi.org/10.22089/spsyj.2023.13736.2345>.
3. Bedard, C., Hanna, S., & Cairney, J. (2020). A longitudinal study of sport participation and perceived social competence in youth. *Journal of Adolescent Health*, 66(3), 352-359. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2019.09.017>
4. Cadenas-Sanchez, C., Migueles, J. H., Verdejo-Román, J., Erickson, K. I., Esteban-Cornejo, I., Catena, A., & Ortega, F. B. (2023). Physical activity, sedentary time, and fitness in relation to brain shapes in children with overweight/obesity: Links to intelligence. *Scandinavian journal of medicine & science in sports*, 33(3), 319-330. <https://doi.org/10.1111/sms.14263>
5. Danioni, F., Barni, D., & Rosnati, R. (2017). Transmitting sport values: The importance of parental involvement in children's sport activity. *Europe's journal of psychology*, 13(1), 75. <https://doi.org/10.5964/ejop.v13i1.1265>
6. Fridland, E. (2017). Skill and motor control: Intelligence all the way down. *Philosophical studies*, 174, 1539-1560. <https://doi.org/10.1007/s11098-016-0771-7>
7. Guo, L., & Chen, J. (2022). The training mode of leisure sports talents under the background of rural revitalization strategy. *Mobile Information Systems*, 2022(1), 8332563. <https://doi.org/10.1155/2022/8332563>
8. Ghaheri, B., Tahmasebi Boroujeni, S., Shahbazi, M. Arshi, A. R. (2023). The Relationship between Motor Coordination Skills and Cognitive and Affective Empathy Ability in Children. *Sport Psychology Studies*, 12(45), 1-18. In Persian <https://doi.org/10.22089/spsyj.2021.9543.2055>.
9. Ghasemnezhad, M., Aghdaei, M. and Farsi, A. (2025). Effect of Physical and Imagery Training under Mental Fatigue Condition on Cognitive Effort among Basketball Novices. *Sport Psychology Studies*, 14(51), 163-181. In Persian <https://doi.org/10.22089/spsyj.2021.11198.2223>
10. Gemaini, A., Kiram, Y., Komaini, A., Eken, Ö., Jalius, H., Sepdanius, E., ... & Ayubi, N. (2024). The influence of IQ, emotional and spiritual perceptions on sports participation in an effort to improve physical health. *SPORT TK-Revista EuroAmericana de Ciencias del Deporte*, 26-26. <https://doi.org/10.6018/sportk.579071>
11. Hassan, Y., Pandey, J., Varkkey, B., Sethi, D., & Scullion, H. (2022). Understanding talent management for sports organizations-Evidence from an emerging country. *The InTernaTional Journal of human resource management*, 33(11), 2192-2225. <https://doi.org/10.1080/09585192.2021.1971736>

12. Horn, T. S., & Horn, J. L. (2007). Family influences on children's sport and physical activity participation, behavior, and psychosocial responses. *Handbook of sport psychology*, 685-711. <https://doi.org/10.1002/9781118270011.CH31>
13. Hatami, F. , Tahmasbi, F. and Torabi Mehrabani, M. (2024). Effect of Physical Activity on Anxiety Due to Corona-Virus Outbreak and Cognitive Function in Adolescent Girls. *Sport Psychology Studies*, 13(48), 113-126. In Persian <https://doi.org/10.22089/spsyj.2024.14951.2404>
14. Hyde, E. T., Omura, J. D., Fulton, J. E., Lee, S. M., Piercy, K. L., & Carlson, S. A. (2020). Disparities in youth sports participation in the US, 2017–2018. *American journal of preventive medicine*, 59(5), e207-e210.
15. Jing, H., Fangfang, L., Yuan, X., & Rui, M. (2023). Association among motor skills and fluid intelligence in children aged from 5 to 7 years with different sports skill learning. *Early Child Development and Care*, 193(15-16), 1530-1542. <https://doi.org/10.1080/03004430.2023.2262774>
16. Kellstedt, D. K., Schenkelberg, M. A., Von Seggern, M. J., Rosenkranz, R. R., Welk, G. J., High, R., & Dzewaltowski, D. A. (2021). Youth sport participation and physical activity in rural communities. *Archives of Public Health*, 79, 1-8.
17. Kusumaningrum, A., Rozi, F., Baharun, H., Mutiatun, Y., & Mardiyah, N. (2022). Strengthening children's motor intelligence through the learning management system. *Jurnal Obsesi: Jurnal Pendidikan Anak Usia Dini*, 6(5), 4620-4630. <https://doi.org/10.31004/obsesi.v6i5.2484>
18. Kopp, A., & Jekauc, D. (2025). Trait emotional intelligence in competitive sports: are there differences in dimensions of emotional intelligence when comparing different sports?. *BMC psychology*, 13(1), 253. <https://doi.org/10.1186/s40359-025-02563-w>
19. Kang, P. J., & Kuo, H. C. (2024). Optimizing adolescent health: Investigating physical activity's impact on fitness, working memory, and academic performance. *Cognitive Development*, 71, 101478. <https://doi.org/10.1016/j.cogdev.2024.101478>
20. Li, J., & Shao, W. (2022). Influence of sports activities on prosocial behavior of children and adolescents: A systematic literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(11), 6484. <https://doi.org/10.3390/ijerph19116484>
21. Lin, Y. N., Hsia, L. H., & Hwang, G. J. (2025). Developing students' creative problem-solving strategies in the context of blended sports education. *British Journal of Educational Technology*, 56(1), 190-207. <https://doi.org/10.1111/bjet.13220>
22. Morales, J. S., Valenzuela, P. L., Martínez-de-Quel, Ó., Sánchez-Sánchez, J. L., Muntaner-Mas, A., Erickson, K. I., ... & Jiménez-Pavón, D. (2024). Exercise interventions and intelligence in children and adolescents: a meta-analysis. *Pediatrics*, 154(6), e2023064771. <https://doi.org/10.1542/peds.2023-064771>
23. Milošević, N., Mitić, P., Savić, Z., Živković, M., & Stojanović, N. (2024). Parental attitudes and support toward school sports. *Facta Universitatis, Series: Teaching, Learning and Teacher Education*, 025-036. <https://doi.org/0000-0003-2706-9676>
24. Niazi, M. , Aminzadeh, R. VaezMousavi, M. (2022). The Role of Mental Toughness and Autonomy Functions in Athletes' Adherence to Challenging Activities. *Sport Psychology Studies*, In Persian <https://doi.org/10.22089/spsyj.2022.11706.2260>
25. Real-Pérez, M., Gavala-González, J., Silva, M. A., & Fernández-García, J. C. (2022). “Cognition, Intelligence and Movement”: Extracurricular Physical Activity as a Promoter of Intelligence in Schoolchildren. *Sustainability*, 14(7), 4061. <https://doi.org/10.3390/su14074061>
26. Reece, L. J., McNerney, C., Blazek, K., Foley, B. C., Schmutz, L., Bellew, B., & Bauman, A. E. (2020). Reducing financial barriers through the implementation of voucher incentives to promote children's participation in community sport in Australia. *BMC public health*, 20, 1-7.
27. Ross, S. M., Smit, E., Yun, J., Bogart, K., Hatfield, B., & Logan, S. W. (2020). Updated national estimates of disparities in physical activity and sports participation experienced by children and adolescents with disabilities: NSCH 2016–2017. *Journal of Physical Activity and Health*, 17(4), 443-455. <https://doi.org/10.1123/jpah.2019-0421>

28. Siregar, N. M., Sari, E. F. N., & Mitsalina, D. (2023). The Effect of Physical Activity on Children's Logical-Mathematical Intelligence. *Intelligence*, 17. <https://doi.org/10.21009/JPUD.171.01>
29. Szabo, D. A. (2021). The importance of motor behavior and balance training in the acquisition of physical activity/sports-related motor skills among children—review. *Health, Sports & Rehabilitation Medicine*, 22(4). <https://doi.org/10.26659/pm3.2021.22.4.242>
30. Saracho, O. N. (2023). Theories of child development and their impact on early childhood education and care. *Early Childhood Education Journal*, 51(1), 15-30. <https://doi.org/10.1007/s10643-022-01343-0>
31. shaban, E. , SHAHBAZI, M. and Tahmasebi Boroujeni, S. (2025). The Effect of Mental Imagery and Physical Practice on Tracking Task in Children with Developmental Coordination Disorder. *Sport Psychology Studies*, 14(51), 17-35. In Persian <https://doi.org/10.22089/spsyj.2021.10627.2187>
32. Tse, A. C., Anderson, D. I., Liu, V. H., & Tsui, S. S. (2021). Improving executive function of children with autism spectrum disorder through cycling skill acquisition. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 53(7), 1417-1424. <https://doi.org/10.1249/MSS.0000000000002624>
33. Taheri, E. , Jamshidain, L. , Torkfar, A. Moghadasi, M. (2024). The effect of participation in sport-based leisure activities on social empowerment and social development of school teachers. *Sport Psychology Studies*, 13(47), 1-14. In Persian <https://doi.org/10.22089/spsyj.2020.9600.2060>.
34. Viollet, B., Scelles, N., & Peng, Q. (2023). From sport policy to national federation sport policy: an integrative literature review and conceptualisation attempt. *Sustainability*, 15(4), 2949. <https://doi.org/10.3390/su15042949>
35. Wang, X., Zhang, L., & Chen, S. (2022, June). Analysis of children's multiple intelligence development level based on general linear data processing model. In 2022 2nd International Conference on Information Technology and Contemporary Sports (TCS) (pp. 22-28). IEEE. <https://doi.org/10.1109/SOSE55356.2022.00025>
36. Zamanpour, E. (2025). Design and examination of psychometric features of sports intelligence measurement tool. *Journal of Psychological Science*, 0-0. <https://doi.org/10.52547/JPS.24.145.239>
37. Zehl, R., Thiel, A., & Nagel, S. (2023). Children's sport opportunities and parental support in single-parent families with a lower socio-economic status. An ecological perspective. *European Journal for Sport and Society*, 20(2), 179-200.